

L'ESCOLA EM PROTEGEIX

ANNEX

A LES ACTIVITATS

**DE LA PROPOSTA
DIDÀCTICA PER A
SECUNDÀRIA,
BATXILLERAT,
PERSONES ADULTES
I EDUCACIÓ
NO FORMAL**

SAME 2016

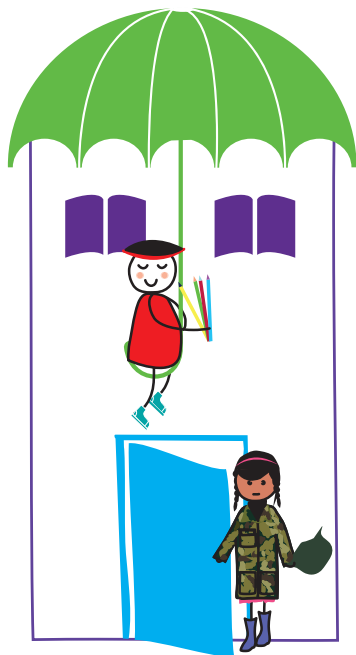
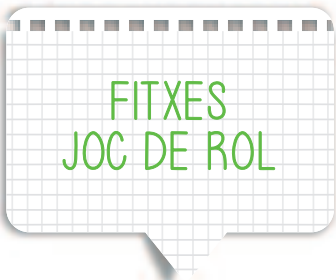

BATXILLERAT

(16 a 18 anys)

Activitat 2

Construint
escoles
protectores

GRUP 1 EL GRUP ASSETJADOR

Membres del grup

.....

.....

Descripció

Al debat mireu d'explicar els possibles motius que han influït en la vostra actuació, per exemple: influència dels estereotips que hi ha a la societat, una pel·lícula o un programa de televisió, l'ideari d'un col·lectiu o d'una banda organitzada; l'enveja o el sentiment que també han estat causa que us discriminessin a vosaltres en un altre moment; altres motius que se us ocorrin...

Arguments per al debat

.....

.....

.....

.....

.....

.....

GRUP 2 EL GRUP ASSETJAT

Membres del grup

Descripció

Al debat intenteu expressar sentiments i emocions (tristesa, por, ira, indignació, resignació, solitud...). Compartiu les possibles conseqüències d'aquesta discriminació: pitjor rendiment acadèmic, no voler sortir al carrer, tenir vergonya de parlar amb altres persones, etc.

Expliqueu com heu actuat front a aquest problema amb la família, els vostres amics i les vostres amigues, el professorat o altres persones o col·lectius. Digueu si heu decidit explicar-ho a algú abans i per què sí o per què no ho heu fet. Altres qüestions que se us acudeixin.

Arguments per al debat

GRUP 3

ALUMNAT TESTIMONI QUE MIRA EN SILENCI

Membres del grup

Descripció

Expliqueu com us sentiu en ser testimonis de la discriminació. Intenteu aclarir per què no us impliqueu: per por a represàlies, per indiferència (potser el tema o la persona no us interessin), per amistat amb el grup assetjador, perquè penseu que no podeu fer res de totes maneres i millor no ficar-vos en embolics, no voleu estar en el punt de mira en el conflicte perquè se us dóna malament parlar en públic, expressar-vos, etc. Altres qüestions que se us acudeixin.

Arguments per al debat

GRUP 4

ALUMNAT TESTIMONI QUE PREN PART EN EL CONFLICTE

Membres del grup

.....

.....

Descripció

Expliqueu per què creieu necessari implicar-vos en el conflicte: per solidaritat i interès a mantenir una cultura de pau al centre, perquè sou amics/gues de les persones afectades, perquè penseu que també us pot passar una cosa semblant més endavant, perquè coneixeu persones que poden ajudar i busqueu la seva col·laboració i suport per resoldre el problema. Penseu en les persones que us poden ajudar i recolzar, a qui ho diríeu. Altres qüestions que se us acudeixin.

Arguments per al debat

.....

.....

.....

.....

.....

.....

GRUP 5 L'EQUIP DOCENT

Membres del grup

Descripció

Penseu en arguments i situacions possibles: no us n'heu adonat fins ara i esteu molt sorpresos/es amb la situació generada; us n'havíeu adonat, però creïeu "són coses de xavals/es, millor que ho resolguin ells/elles mateixos/es, així aprenen... "; us n'havíeu adonat i ja havíeu pres algunes mesures (dialogar amb les parts implicades, posar sancions, establir noves normes, informar les famílies i les autoritats, etc.). Penseu en quin paper pot ser el vostre en aquest mateix moment de mediació i en el paper a adoptar després de la resolució del conflicte per complir pactes i establir normes de convivència en el futur, demanar ajuda o recursos a personalitats o institucions superiors, etc. Altres qüestions que se us acudeixin.

Arguments per al debat

GRUP 6 EL GRUP MEDIADOR

Membres del grup

.....

.....

Descripció

És un paper fonamental en aquesta dinàmica. No jutgeu, no imposeu sancions, no aconselleu, no doneu vosaltres les solucions.. Manteniu la confidencialitat i no divulgueu secrets que us hagin explicat abans, excepte si es tracta de temes molt greus. Trebal·leu perquè les decisions que pugui prendre la resta de les parts siguin equitatives. Intenteu que tothom expressi sentiments i comparteixi els seus punts de vista a través de preguntes amables, no acusadores. Heu d'identificar interessos de totes les parts i crear opcions per facilitar pactes que generin noves situacions de pau (no imposar). Quan hi hagi col·lectius molt enfadats, respecteu aquest sentiment, intentant asserenar els ànims poc a poc.

Feliciteu i valoreu la sinceritat. Intenteu aconseguir compromisos per part de tots/es els/les implicats/des i que els compromisos siguin valorats per tot el grup. Preocupeu-vos per igual pels interessos de totes les parts. Altres qüestions que se us acudeixin.

Arguments per al debat

.....

.....

.....

.....

.....

.....

GRUP 7

LA FAMÍLIA DELS/DE LES ASSETJATS/DES

Membres del grup

Descripció

Doneu la vostra opinió sobre el succés, compartint emocions, sentiments i valoracions. Valoreu el paper que heu adoptat per la vostra part quan us heu assabentat dels successos: potser no havíeu cregut el vostre/a fill/a o havíeu tret importància a l'assumpte pensant que era un tema que podien resoldre per ells/es mateixos/es perquè aprenguessin a gestionar les seves relacions o els seus conflictes. Penseu si voleu proposar algun tipus de sanció o alguna reparació del dany a altres parts. Plantegeu les responsabilitats que creieu que tenen altres parts en el conflicte, valorant si s'han dut a terme o no. Plantegeu possibles compromisos de futur perquè aquesta situació no es torni a produir. Altres qüestions que se us acudeixin.

Arguments per al debat

GRUP 8

LA FAMÍLIA DELS/DE LES ASSETJADORS/ES

Membres del grup

Descripció

Doneu la vostra opinió sobre el succés, compartint emocions, sentiments i valoracions. Decidiu si voleu justificar d'alguna manera l'actuació dels/de les vostres fills/es. Penseu si voleu proposar algun tipus de sanció per la vostra part o alguna reparació del dany. Plantegeu les responsabilitats que creieu que tenen altres parts en el conflicte, valorant si s'han dut a terme o no. Valoreu el paper que heu adoptat per part vostra quan us heu assabentat dels successos. Plantegeu possibles compromisos de futur perquè aquesta situació no es torni a donar.

Arguments per al debat

GRUP 9

ALTRES MEMBRES DE LA COMUNITAT: FAMÍLIES EN GENERAL, AGENTS TUTORS/ES, COMERCIANTS DE LA ZONA, VEÏNS I VEÏNES...

Membres del grup

Descripció

Penseu si la situació plantejada requereix una implicació comunitària de l'entorn. Per exemple, si el fet és molt greu, els/les agents tutors/es (o persones especialitzades de la policia en situacions relacionades amb la infància i l'adolescència) poden prendre part en l'assumpte avisats/des per alguna de les parts (el centre educatiu, les famílies, els/les testimonis, etc.). Si les situacions de discriminació ocorren en espai públic, les persones del voltant poden decidir si prenen part o no en l'assumpte (veïns i veïnes, comerciants a peu de carrer o a la porta del centre educatiu, etc.). Les famílies de l'alumnat del centre educatiu poden assabentar-se de la situació perquè n'han estat testimonis o per informació rebuda dels/de les seus/seves fills/es i poden decidir involucrar-s'hi o no. Altres qüestions que se us acudeixin.

Arguments per al debat

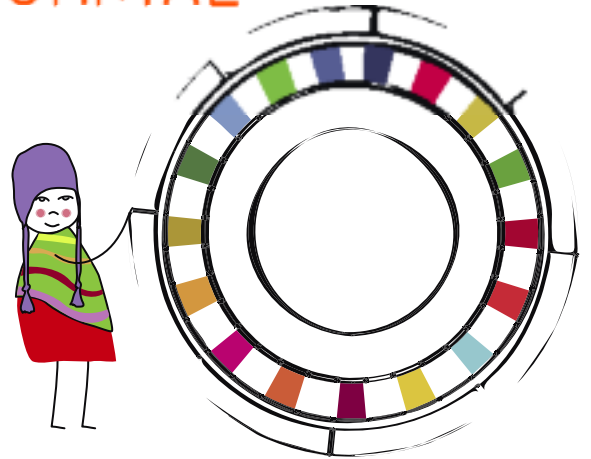
EDUCACIÓ NO FORMAL

(13 a 99 anys)

Activitat 1

SOPA DE LLETRES

La ruleta de les oportunitats

N	L	E	P	S	B	F	E	I	O	X	A	L	H	D	I	U	D	A	P	C	L	N
C	O	M	B	A	T	I	R	C	A	M	B	I	O	C	L	I	M	A	T	I	C	O
N	P	P	A	N	F	J	B	U	G	L	L	D	E	D	A	M	E	S	N	U	A	H
D	L	L	N	I	M	O	D	S	U	U	C	Z	N	L	G	X	K	S	P	D	L	A
N	E	E	H	D	N	V	N	N	A	N	N	S	D	J	C	O	U	N	N	A	I	M
N	O	O	Z	A	R	N	X	N	L	U	Q	F	R	C	A	M	F	N	N	D	D	B
T	T	D	N	D	U	V	B	E	I	S	P	C	V	U	K	A	S	B	O	E	A	R
P	R	E	N	R	C	Z	L	R	M	N	Y	L	L	S	D	E	W	X	U	S	D	E
R	U	C	L	N	R	X	Z	P	P	S	O	M	N	G	G	P	D	R	V	S	E	F
N	N	A	U	S	K	F	B	N	I	T	P	S	C	W	X	Y	L	N	R	O	D	N
C	M	L	N	O	T	V	S	R	A	A	V	N	M	R	T	S	P	M	S	S	U	D
T	B	I	K	U	C	Z	D	J	R	F	L	M	I	R	W	P	A	Y	S	T	C	O
C	T	D	H	I	R	Q	C	N	K	M	L	P	W	X	S	O	A	E	B	E	A	N
I	S	A	I	N	F	R	A	E	S	T	R	U	C	T	U	R	A	S	E	N	T	A
U	M	D	R	M	F	N	L	T	I	R	S	X	D	B	I	V	Y	F	G	I	I	P
C	O	N	S	U	M	O	R	E	S	P	O	N	S	A	B	L	E	P	H	B	V	A
O	C	Q	S	I	K	E	O	R	S	D	M	U	F	J	F	C	P	L	N	L	A	R
P	O	R	S	D	V	N	B	Y	A	E	W	K	I	J	Z	O	L	E	D	E	A	G
R	E	D	U	C	I	R	D	E	S	I	G	U	A	L	D	A	D	E	S	S	N	N
N	G	U	C	S	A	O	C	P	R	R	M	N	W	Ñ	I	B	X	K	Q	L	O	T
C	R	E	C	I	M	I	E	N	T	O	E	C	O	N	O	M	I	C	O	Ñ	E	R
P	R	O	T	E	G	E	R	E	L	P	L	A	N	E	T	A	O	H	D	S	L	V
Y	N	O	P	O	B	R	E	Z	A	V	E	B	U	E	N	A	S	A	L	U	D	N
A	J	U	Q	J	U	S	T	I	C	I	A	Y	P	A	Z	Q	W	C	H	O	Z	R
U	R	V	T	M	A	I	Q	P	D	D	X	K	R	L	Y	E	O	A	V	S	R	O
I	G	U	A	L	D	A	D	D	E	G	E	N	E	R	O	N	S	I	P	Y	R	C

SOPA DE LLETRES: No pobresa; No fam; Bona salut; Qualitat educativa; Igualtat de gènere; Aigua neta; Sanitat; Treball de qualitat; Creixement econòmic; Infraestructures; Reduir desigualtats; Ciutats sostenibles; Consum responsable; Protegir el planeta; Combatre el canvi climàtic; Justícia i pau.

Activitat 2

Em poso a la teva pell

© ActionAid

Joc de rol nens soldat

A Sierra Leone, es recluten nens/es per usar-los/les com a soldats.

SULUKU KAMARA: va néixer a Kakonhi, llogaret al nord de Sierra Leone; és de la tribu limba. Va ser reclutat als 9 anys com a nen soldat. Tercer de set germans, abans de ser reclutat, ell i els seus 6 germans anaven a l'escola i després de classe ajudaven en els treballs de la granja, plantant arròs, cacauets, patates dolces, mandioca i ililis picants. Quan Suluku tenia temps lliure, anava al riu amb els seus germans a pescar i després jugaven a futbol.

El que més li agrada en aquesta vida és jugar a futbol. El seu amic Lamin i el seu germà Alimamy van ser assassinats per intentar escapar.

Després de 6 anys combatent com a nen soldat el van portar al centre Sant Miquel de rehabilitació i fa unes setmanes va tornar al seu poble amb gran alegria de la seva família.

YAKUMBA y N'MAH: els pares pagesos de Suluku, tenen 7 fills. Durant la guerra un dia els soldats van entrar a l'escola i van reclutar els seus fills; alguns que van intentar escapar van ser assassinats, com el seu fill Alimamy.

BOSS: cap militar durant els 3 mesos d'entrenament de Suluku per ser preparat per lluitar com a soldat i portar una arma.

© Ayuda en Acción

2

L'educació de les nenes

Pakistan té una de les majors poblacions del món sense escolaritzar (7,3 milions de nens i nenes el 2008) i gasta en armes set vegades més del que inverteix en escoles primàries. És el 6è país més poblat del món amb 180 milions d'habitants. Quan les nenes compleixen certa edat abandonen l'escola per treballar i/o col·laborar en les tasques de la llar. A Pakistan el 90% de les dones experimenta violència domèstica i més de mil dones per any són víctimes d'assassinats "per honor".

Les nenes són sotmeses habitualment a matrimonis forçats. Pakistan està considerat el tercer país més perillós del món per a les dones. Allà viuen les amigues Saima i Aysha.

SAIMA: té 10 anys, viu als afores de Sibbi, ciutat de la regió de Balutxistan, Pakistan. La seva família té un modest negoci familiar, ven productes agrícoles al mercat de la ciutat, el seu pare està malalt i molt feble i la seva mare treballa en una fàbrica tèxtil.

AYSHA: és la gran amiga de Saima, les dues tenen 10 anys i moltes dificultats per anar a l'escola. Treballen en una fàbrica de catifes que les ocupa fins 20 hores al dia, 7 dies a la setmana. Dormir, menjar, treballar, tot ho fan en un sol lloc.

MAYA: té 16 anys és la germana gran de Saima, va haver d'abandonar els estudis en haver d'atendre la parada de mercat del seu pare i té un elevat coeficient intel·lectual. Com que té 16 anys els seus pares estan preparant per a ella un matrimoni forçat.

PERVEZ: germà gran de Saima, 20 anys, treballa en un centre d'atenció telefònica a Quetta, la capital de la regió i ell sí que ha pogut seguir estudiant.

RIFAN I SHALINI, PARES DE SAIMA: el pare Rifan: és malalt crònic i, encara que rep tractament adequat, de vegades es troba feble i ha de cuidar-se molt, no pot atendre la parada de verdures com voldria; la mare Shalini: a més d'ajudar a la parada del mercat, treballa unes hores a la fàbrica tèxtil, el seu dia a dia és esgotador. El pare i la mare s'esforcen molt perquè els seus fills i les seves filles puguin seguir estudiant, però la seva situació és molt difícil.

3

Síria: l'educació en països en conflicte

Síria s'enorgulleix de la qualitat de les seves escoles. Els últims 3 anys han estat terribles per la guerra i els bombardejos.

FÀTIMA: té 11 anys, viu a Idlib, Síria, la seva ciutat ha estat bombardejada, incloent els hospitals i les escoles. Per anar a l'escola ella no porta el seu cap cobert amb el "hijab" (mocador), encara que és molt habitual al seu país, com a la resta del món àrab.

La seva escola s'ha vist molt afectada pels bombardejos.

És la filla del mestre del poble, l'ajuda a preparar les classes, li encantaria poder estudiar i ensenyar igual que fa el seu pare. Troba molt a faltar la seva mare.

SABAH: pare de Fàtima, va enviuudar fa 2 anys, mestre de l'escola; ha hagut de buscar alternatives per poder seguir fent classes, sovint al carrer, amb taulons improvisats a manera de pissarra i les nenes i els nens asseguts/des a terra, sempre i quan no hi hagi perill de bombardejos.

Col·labora amb ONG internacionals per aconseguir la reconstrucció de l'escola.

AHMAD i LINA: avis de Fàtima; ella i el seu pare se'n van anar a viure amb els seus avis quan va morir la seva mare.

Els avis segueixen conreant l'hort prop d'Idlib, ja que és una terra molt fèrtil: cotó, cereals, olives, figues, raïm, tomàquets, llavors de sèsam. Es troba a una altitud de 600 metres sobre el nivell del mar.

ROBERT: té 12 anys: és britànic i el fill del metge que va arribar a Idlib després del conflicte, a través de una ONG. Encara que el seu pare podria pagar una altra escola, ell aposta perquè Robert conegui la realitat de Síria; s'ha convertit en inseparable de Fàtima.

PAUL: pare de Robert i metge britànic, arribat a Síria fa un any amb motiu de la guerra, a través de seva ONG. Ha intimat molt amb Sabah; passen força estones junts xerrant i treballant.

4

Emergències: terratrèmol Nepal, abril 2015

Per recuperar la normalitat és fonamental que els nens i les nenes puguin continuar amb la seva educació en el termini més breu possible.

RAJIV (significa Flor de Lotus Blau): té 14 anys, viu en un llogaret pròxim a Katmandú, amb la seva mare, els seus 3 germans (ell és el més gran) i els seus avis paterns. La seu pare va morir pel terratrèmol.

Després del terratrèmol d'abril de 2015 la seva escola va ser destruïda. Encara que van estar 5 setmanes sense classe, diferents organismes es van unir per organitzar centres temporals d'aprenentatge i els van proporcionar material escolar. Li agradaria ser metge.

RANI (significa regna): mare de Rajiv, vídua, té 4 fills. En casar-se va anar a viure amb la família del seu marit, recaient sobre ella tota la feina de la llar. Des dels 14 anys no ha tornat a l'escola, però vol que els/les seus/ves fills/es tinguin més oportunitats que ella, de manera que s'esforça perquè segueixin estudiant, tot i que cada vegada és més difícil, sobretot per a la seva filla Nirmala, de 12 anys. Tot i que no està ben vist, Rani fa feines esporàdiques fora de casa, en una fàbrica tèxtil de jute.

BRAHMA (creador de l'univers) i **CHANDRA** (lluna): germà i germana petits de Rajiv, de 7 i 9 anys respectivament. Encara tenen malsons amb el terratrèmol; van passar molta por: Chandra va estar perduda gairebé un dia sencer. Els encanta anar a l'escola i fer els puzles de lletres que els han regalat cooperants de l'ONG que ajuda a la reconstrucció.

NIRMALA: 12 anys, germana de Rajiv, té 3 germans, 2 més petits i el més gran, Rajiv. Ajuda molt a casa amb les tasques domèstiques i té cura dels seus germans i avis, que cada vegada són més grans. A vegades ha d'ajudar també treballant a l'hort familiar.

Cada vegada és més difícil anar cada dia a l'escola i fer les tasques, el seu pare l'ajudava amb els deures, ja que ell va estudiar fins a la majoria d'edat.

GANESH i INDIRA: avi i àvia de Rajiv. Viuen amb els seus néts i la seva nora, vídua. Viure als afores de Katmandú els ha permès seguir mantenint el seu petit

hort, que cultiven per al consum amb agricultura de subsistència.

Casa seva es va veure afectada pel terratrèmol però l'han reconstruït amb l'ajuda de la família i dels veïns.

BHESH: 34 anys, oncle de Rajiv, militar de professió, va treballar durament a Kàtmandu durant les setmanes següents al terratrèmol, vivint moments molt durs. Ajuda econòmicament i dona suport en tot el que pot a la seva germana vídua, Rani, i a la seva família.

Annexos per ampliar

General, a partir de 15 anys

<http://www.unesco.org/new/es/education/themes/leading-the-international-agenda/efareport/the-report-and-efa/>

Nens/es soldat: Suluku el nen soldat

https://obrasocial.lacaixa.es/deployedfiles/obrasocial/Estaticos/pdf/Coop_Internacional/Sensibilizacion/Suluku_es.pdf

Pakistan

L'educació al Pakistan està endarrerida respecte a la de molts altres països. El país té el **segon índex més alt de nenes i nens que no van a l'escola** -5,1 milions- i tot i així, durant aquesta dècada, ha reduït la inversió del PIB en educació de 2,6% a 2,3%.

Segons informes de la UNESCO, 15 milions de nenes i nens menors de 14 anys a tot el món, que haurien d'estar a l'escola, treballen a temps complet. Cada any 10 milions de nenes abandonen els seus estudis per esdevenir esposes a edat primerenca i mai tornen a l'escola. Milions més són víctimes d'explotació sexual comercial. 23 milions de nens i nenes es veuen privats/des de l'educació. A més, la taxa d'assistència a l'escola és més gran entre els nens que entre les nenes. La situació és crítica en molts casos: falta d'economia, locals en ruïnes, falta de sanitaris, d'electricitat, de cadires, taules; o per situacions perilloses: crisi humanitàries recurrents, entre d'altres.

Síria

Més de la meitat dels 57 milions de nens/es no escolaritzats/des viu en països afectats per conflictes. "El sistema educatiu a Síria està trontollant per l'impacte de la violència (...). Síria s'enorgullia de la qualitat de les seves escoles. Ara està veient com el que s'havia aconseguit durant anys retrocedeix ràpidament", *UNICEF Síria*.

Més de **1.500 escoles** estan sent usades com a **refugis per a desplaçats**. D'altra banda, a causa de la greu situació d'inseguretat, **molts/es pares/mares es mostren ara reticents a enviar els/les seus/ves fills/es a l'escola**. "Estar a la escola fa que els/les nens/es es sentin segurs i protegits, i brinda als/a les pares/mares esperances sobre el futur dels/de les seves fills/es (...). Per això, tants/es pares/mares assenyalen l'educació com la seva màxima prioritat".

Una crisi encoberta: conflictes armats i educació

<http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/ED/pdf/gmr2011-summary-es.pdf>

Nepal

A l'abril de 2015 el petit país del Nepal es va veure assolat per un fortíssim terratrèmol, que ha provocat **més de 7.000 morts i una gran destrucció d'habitatges i infraestructures**. Això va comportar una gran crisi humanitària que s'ha vist condicionada per la inaccessibilitat de moltes zones del país, incloent l'accés i assistència a les escoles. Cal afegir que Nepal és un dels països més pobres i menys desenvolupats del món.

Quan succeeix una catàstrofe d'aquesta magnitud, un dels objectius principals de les autoritats és aconseguir retornar la normalitat a la població. Entre les qüestions fonamentals està que els nens i les nenes puguin continuar amb la seva educació en el termini més breu possible.

<https://www.msf.es/noticia/2015/nepal-tres-meses-despues-del-terremoto>